

FÜGGELÉK

A HAZAI TUDOMÁNYEGYETEMEKEN AZ 1987–88–AS TANÉVBEN KÉSZÜLT TÖRTÉNETI TÁRGYÚ SZAKDOLGOZATOK JEGYZÉKE

AZ ELTE Klasszika-Filológia és történeti tanszékein készült dolgozatok:

- Becker Zsuzsa: A polgári értelmiség útkeresése a 19. sz. második felében
Berecz Katalin: Adatok a térdfibulák Pannóniában történetéhez
Baczynski Gabriella: Az 1839-40-es országgyűlés az Informations-protocoll tükrében
Bajtay Péter: Magyar-svéd kapcsolatok a II. világháború idején
Bojtár Endre: A lengyel-ukrán kapcsolatok történetéből
Borika Csilla: Magyar-francia kapcsolatok története 1929-1939.
Csirpák Lilli: A népi demokrácia kérdése a külföldi sajtóban (1944-49)
Csepregi Zoltán: Seneca Medeája
Dimulasz Lula: Legitimisták és szabad királyválasztók harca (1919-22)
Dömötör László: Nagy Péter reformjainak sorsa a palotaforradalmak
Oroszországában (1726-62)
Dercze Zoltán: Olasz-magyar kapcsolatok az 1920-as évek második felében
Erdős Ildikó: Az orvosi igazgatás formái a XVIII. században(1724-92)
Éll Minetta: Német nemzetiségek Szabolcs-Szatmár megyében
Farkas M. Ildikó: Japán külpolitikája és diplomáciai tevékenysége a 20. sz. első felében
Fazekas István: A győri egyházmegye katolikus alsópapsága 1640-1714. között
Fodor Veronika: Angol-magyar diplomáciai kapcsolatok a XVII. sz. közepén
Furján Gergely: A nyugati hatás kezdetei és ideológiai harc a 17. sz. második felének
Oroszországában
Grüll Tibor: Patmiaka (Patmosz-kérdések)
Gyertyánági Endre: Szeberényi Lajos Zsigmond társadalompolitikai tevékenysége
Hangodi Ágnes: Nagy Péter és az orosz könyvkultúra
Harsányi László: Egyházkormányzati kérdések Magyarországon a 20. sz. első felében
Hiller István: A királyi Magyarország külkapcsolatai (1637-1645)
Horváth Attila: Az 1790-es nemesi-rendi felvilágosodás
Hollósi Helga: A kisebbségvédelem nemzetközi jogrendszere a két világháború között
Jenei Miklós: A felsőház története a Gömbös-kormány idején
Íjgyártó István: A francia forradalom értékelése a reformkori értekező prózában
Jánosi Andrea: A fordulat évének francia sajtóviszhangja
Kohulák Zsófia: II. Rákóczi Ferenc Emlékiratainak és Vallomásainak összehasonlító
vizsgálata
Kollarics Andrea: Dubraviczky Simon politikai pályája 1832-40.
Kovács Éva: Milko Kos, a történetíró
Kreutzer Andrcsa: A Rákóczi szabadságharc publicisztikája
Körmendy Gabriella: Zsigmond király leánya, Erzsébet királyné pecséthasználata
Madarász Veronika: Tanoncoktatás a Horthy-korszakban

Mezősi Krisztina: Egy görög költő Rómában: Mezőmédés
 Molnár Dóra: Az 1830. évi rendi országgyűlés
 Nagy Csilla: Az 1924. évi középiskolai törvényjavaslat nemzetgyűlési vitája
 Németh József: Szent Márton monostora; a bencés szerzetesség a 13. században
 Németh Lajos: A magyar, román és finn kiugrás és fegyverszünet 1944.
 Németh Vladimir: A '80-as évek magyar emigrációja
 Nida Farid Hamarnach: A közel-keleti gondolkodás a XIX. sz. közepétől az első világháborúig
 Pénzváltó Mariann: II. Katalin felvilágosult abszolutizmusának oppozíciója
 Resi Kató Gábor: Győr-Sopron megye újkókora
 Rékási Katalin: A harmadik száműzetés (Adatok Trockij emigrációs éveire)
 Sárosi András: Városi társadalom és áruellátás Budapesten 1870-1910.
 Süttő Szilárd: A 49. Pesti Honvédszászlóalj története (1848-49)
 Szabó Mária: Gellius mint vallástörténeti forrás
 Szabó Márta: Csehország a XIX. századi orosz gondolkodásban
 Szabó Ivette: Rhédey Ferenc és az erdélyi politika
 Szán Zsuzsanna: Egyház és kultúra
 Székely Judit: Felsőbüki Nagy Pál a rendi ellenzék élén 1809-27.
 Szilágyi Csaba: A jezsuiták iskolája a 16-18. századi Magyarországon
 Teven Mónika: Szt. István, Szt. László, Szt. Imre ábrázolása a XV. századi magyar egyházművészetben
 Tölgyessy Zsuzsanna: Egy Mátra-vidéki szegény ember világa
 Várkonyi Gábor: Wesselényi Ferenc nádor pályája
 Végh András: A budai királyi várban feltárt idomtéglák
 Vida István: Agrárizmus és agrárszocializmus kapcsolata a századfordulón
 Varga Péter: Gazdasági élet az archaikus kori Hellaszban
 Vörös Hajnalka: Nemesi középbirtokosság a Balaton-felvidéken
 Zábori László: A két világháború között. Egyházak és nemzeti mozgalmak a XX. században Lengyelország és Magyarország vonatkozásában
 Zeley Éva: Forgách Simon és Erdély a Rákóczi szabadságharc idején

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Gazdaságtörténeti Tanszékén készült dolgozatok:

Horváth Nóra: A kapitalizmusba való átmenet Indiában (Egy termelési mód néhány szempontjának vizsgálata)
 Köbli József: Kísérlet a mezőgazdasági szervezeti típusok fogalmi elhatárolására
 Linsbacher László: Újpest a magyar kapitalizmus áttörésében. Gazdaságtörténeti és társadalomtörténeti tanulmány-rajz
 Meleg József: Nagy Imre közgazdasági nézetei
 Péteri György: A vállalatirányítási forma változásai az 1918-1919. évi magyarországi forradalmak időszakában
 Rév András: Kísérlet a kormány szintű gazdasági döntések hatékonyságának mérésére

A szegedi JATE Klasszika-Filológia és történeti tanszékein készült dolgozatok:

- Berényi Erzsébet: Dévaványa gazdasága és társadalma a XVIII. században
Bogáthy Attila: A cserkészet magyarországi története
Cseh Julianna: Csanádalberti-Pitvaros régészeti topográfiája
Dudás Andrea: Hódmezővásárhely-Szikáncs régészeti topográfiája és településtörténete
Fekete Elvira: A dél-alföldi németiség a két világháború között
Gombos Judit: A tatár uralom hatása az orosz gazdaságra és társadalomra
Illés Tímea: Magyar főúri családok házasság- és birtokpolitikája (XVI-XVII. sz.)
Isztl László: Sárbogárd településtörténete és topográfiája
Kertész Anna: Zsidó helyzetértékelés, cionista önmentesítési akciók 1939-1944.
Khin Erzsébet: Az orosz nagyburzsoázia kialakulása és összetétele a XIX. század második felében
Kiss Margit: A Dreyfus-ügy
Klemencz Zsuzsanna: Egyház és társadalom Itáliában a XII-XIII. században
Korencsy Zsolt: Nápoly története és kultúrája a quattrocento második felében
Kovács Attila: Hugo Grotius legfontosabb eszméi „A háború és béke jogáról” c. műve alapján
Kovács Gyöngyi: A mainzi köztársaság
Kovács Mariann: Kuba településszerkezete a XVIII. sz. közepén
Lambert Cecília: A kijevi Rusz társadalma a Russzkaja Pravdában
Najja Habibi: Afganisztán a XX. sz. elején
Nádori Helga: Mészáros Lázár fővezérsége 1849 júliusában
Németh Gabriella: A porosz-német kultúrharc
Nyíri Erzsébet: Osztrák kísérletek Pétervárad kézrekerítésére 1849 tavaszán
Pölös Andrea: Csongrád régészeti topográfiája
Pusztai Gabriella: Chile külpolitikája 1970-73. között
Salah Mehdi Ibrahim: Az iraki nemzeti felszabadítási mozgalom története 1918-1958
Samu Attila: Az Ovidius Narkisszosz-mítosz
Szabolcs Edit: A katar eretnekség Dél-Franciaországban
Szabó Anita: Emlékiratok az úri középosztály helyzetéről az 1920-as években
Székely Melinda: Sevillai Izidor és a nyugati gótok története
Tapazdi Csilla: A normann hódítás és a fejlődés megváltozása Angliában
Tári Irén: Corippus: „Panegyricus in laudem Justini Augusti minoris” I-II. könyv. Magyar fordítás kommentárral
Tomka Béla: A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank története
Ujj Anna Mária: Martinovics Ignác filozófiai művei
Virág Éva: Az alexandriai háború

A pécsi JPTE Tanárképző Karának történeti tanszékein készült dolgozatok:

- Bebesi Éva: A karadjordjevicek politikai fordulatának megítélése a magyar sajtóban
Bögyös Piroska: Annales. Szükség van-e a történettudományra? Válasz az Annales iskola első húsz esztendejének tükrében

Csanádi Beáta: A mohácsi csata a modernkori történetírásban
 Csitkei Adrienn: Balassa Menyhárt „árultatása”
 Erdélyi Zsófia: A barokk tűzijáték kialakulása és fejlődése
 Hamar Edit: Az angol turcika-irodalom a 16-17. században és a 18. század elején
 Haraszi Mariann: Bizánci hatások érvényesülése Dusán cár törvénykönyvében
 Hári Gabriella: Az olasz fasizmus a magyar sajtóban 1920-1922.
 Heizler Erika: A törökkép a XVIII. században
 Iváncsics Cecília: Baranyai nemzetiségi falvak történeti vizsgálata (Kátoly, Máriakéménd, Maráza)
 Kocsis Judit: Balf, egy német nemzetiségű község társadalmi és gazdasági viszonyai
 Kovács Erzsébet: Dombóvár. Egy Tolna megyei község társadalmi és gazdasági viszonyai 1828 és 1940 között
 Kovácsné Nagyváradai Zsuzsanna: Régi magyar ékszervelet
 Krázi Csilla: Kilenc baranyai település helyzetképe az 1926-os és 1938-as szociográfiai felmérés alapján
 Kustán Judit: Architektonikus síremlékek Brigetioban, Aquincumban és Intercisában
 Lendvai László: Jan Sobieski motivációja a bécsi hadjáratban
 Mosolits Erika: Hitler hatalomrajutása a Magyarország c. lap tükrében
 Németh Erika: A XVII. századi élet és háztartás rekonstrukciója hagyatéki leltárak alapján
 Németh Zsuzsanna: Politikai erőviszonyok Győrött a fordulat évében
 Szabó Mária: Fejezetek Véménd történetéből
 Szalai Judit: A római hadsereg fegyverzete és ruházata intercisai és carnuntumi sírkövek alapján
 Tick Vera: Sir Oswald Mosley és a British Union of Fascists
 Takács Laura: Baranya vármegye mezőgazdasága a XIX. század végén
 Varga Katalin: Social and Cultural Aspects of European Influx in the Process of the Building of the Nation in the U.S.A.
 Zalavári Ágota: A horvátországi zadrugák problémái és törvényes szabályozása

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem történeti tanszékein készült dolgozatok:

Angi János: II. Katalin 1767-es Utasítása a Törvényelőkészítő Bizottság számára
 Barczai Tünde: Az egri cisztercita rendi gimnázium története a XIX. sz. végéig
 Barna Jenő: A hruscsovi agrárreformok
 Faragó Zsuzsa: A cárizmus válsága az I. világháború éveiben
 Grezsu Katalin: Amerika egy reformkori újság tükrében (Vasárnapi Újság)
 Kiss Csaba: A Soli Deo Gloria rövid története
 Lévai Csaba: Az ipari forradalom Svédországban

Lapunk 1988 novembere óta nem jelent meg. Előfizetőink és minden olvasónk méltán kíváncsi e számunkra is keserves tény mögöttes okaira. Röviden összefoglalva ezeket két tényező emelhető ki: egyrészt a számítógép tréfált meg bennünket, mikoris a majdnem kész szám addigi szövegszerkesztése műszaki hiba folytán kárbaveszett. (A lap anyagának számítógépes szerkesztését ui. a szerkesztők végzik.) Másrészt szerkesztőségünk átforgatóban van. Két munkatársunknak ez volt az utolsó szerkesztői munkája az „AETAS”-ban. Tanulmányaik végén vannak és az ezzel járó feladatok fokozatosan megterhelték őket. Ezuton köszönjük meg *Pikó András* és *Pribelszki János* szerkesztőtársainknak munkájukat azzal a reménnyel, hogy továbbra is lapunk barátai és támogatói maradnak. Előfizetőinknek és olvasóinknak pedig szives elnézésüket és megértésüket kérjük!

Ebben az évben (április 29 - május 6) tartotta meg szokásos éves hetét a magyar emigráció rangos szervezete, az **Európai Magyar Protestáns Szabadegyetem**. A viták középponti témája a Kádár-korszak értékelése és a határainkon kívül élő magyar kisebbségek sorsának alakulása volt. A hatodik napon került sor arra a kerekasztal beszélgetésre, amelynek keretében emigráns és hazai diáklapok mutatkoztak be: *EF-lapok*, *Harmadkor*, *Motolla*, *Századvég* és az „AETAS”. A vitát a Müncheni Magyar Intézet munkatársa, *Szász Judit* vezette. Szerkesztőségünket *Bellavics István* képviselte.

Megjelent a JATE Közművelődési Titkárság irodalmi-kritikai kiadványa, a **Harmadkor** 9-es száma. A lapban többek között Fernando Pessoa verseinek fordítása és Mikola Gyöngyi Nyikolaj Bergyajev alkotásfilozófiájáról írt esszéje olvasható. A szerkesztőség címe: JATE BTK 6722 Szeged, Egyetem u. 2-6. I.sz. Irodalomtörténeti Tanszék.

A szegedi egyetem öntevékeny csoportjai által létrehozott Bibó István Emlékbizottság május 12-14. között rendezett **Nemzet és demokrácia** címmel konferenciát. Az eseményre több mint 150 vendég érkezett, köztük számos neves magyar emigráns is. A három nap során négy témakör keretében tizenkét előadás hangzott el. *Körösenyi András* és *Molnár Gusztáv* a nyolcvanas évek magyar politikai tagoltságát motiváló ideológiai tényezőkről tartottak előadásokat, *Bíró Zoltán*, *Borbándi Gyula*, *Kende Péter* és *Szabó Miklós* a harmadik út problémakörét vizsgálták. *Bilecz Endre*, *Dénes Iván Zoltán* és *Szalai Pál* az 1948 utáni magyar fejlődés ellentmondásait, buktatóit vázolták föl. Az utolsó napon *Juhász Pál*, *Pető Iván* és *Szalai Júlia* a jelen Magyarország polgárosodásának esélyeit taglalták. A konferencia keretében került sor a JATE központi épületében Bibó István domborművének felavatására. Az emlékbizottság képviselője ezt az alkalmat használta fel arra, hogy bejelentse a **Bibó István Alapítvány szándéknyilatkozatát**. Az alapítvány tervezi, hogy évente egy vagy két fiatal társadalomtudományi szakembert ösztöndíjban részesít. B.Szabó Péter a Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör főtitkára bejelentette, hogy az általa képviselt szervezet nagyobb pénzüsszeggel járul hozzá az Alapítvány alapjához. A Bibó István Emlékbizottság hamarosan kidolgozza az Alapítvány részletes működési szabályzatát és a pályázás feltételeit, amelyet a sajtó útján közzétesz. Az Alapítvány *számlaszáma*, amelyre a kezdeményezők várják a rokonszenvezők anyagi hozzájárulását: OTP körzeti fiókja Szeged, Aradi vértanúk

tere 3. 289-98022/10564 Bibó István Emlékbizottság. Érdeklődni lehet: 62/24-022/48-as mellék.

Megjelent a JATE Galiba Köre társadalomtudományi kiadványának, a *Küzdőtérnek* a második száma. A tematikus szám a kör tagjai által a dunántúli Dudar községben gyűjtött anyag egyrészét teszi közzé. A címe: *Magyarok a szovjet gulágban*. A pótolhatatlan értékű interjúkat és dokumentumokat, a szerkesztő, *Szente Zoltán* háttér tanulmányai egészítik ki. A szerkesztőség címe: *JATE Galiba Kör 6720 Szeged Pf.647*.

Az MTA Irodalomtudományi Intézetének Reneszansz Kutató Csoportja a négy tudományegyetem Régi Magyar Irodalomtörténeti Tanszékeinek bevonásával vitautilést rendezett május 19-20-án Szegeden. A következő szegedi szakemberek tartottak előadásokat: Csernus Sándor, Ötvös Péter, Farkas Gábor, Hajnóczy Gábor, Hubert Gabriella, Jankovics József, Monok István, Németh S. Katalin, Szigeti Csaba, Szilasi László, Szőnyi György Endre, Vadai István.

1989 első félévében jelent meg az ELTE ÁJTK Bibó István Szakkollégiuma társadalomelméleti folyóiratának, a *Századvégnek* a 6-7-es és az 1989/1-2-es számai. A két kötet számos neves társadalomtudós tollából közöl tanulmányokat. A 6-7-es számból kiemelkedik *Nagy Imre: A magyar nép védelmében* címmel írt tanulmánya, amely Magyarországon most jelenik meg először. Ezt a számot *Ignótyus Pál politikai tartalmú esszéinek válogatása* zárja. Az 1989/1-2-es szám zömében 1956-tal foglalkozik, amelyben *Kende Péter* párizsi politológus írt arcképvázlatot *Gimes Miklósról*. Az Élő Múlt rovatban a *Petőfi Párt 1956-57-es dokumentumaiból* található válogatás.

A Századvég Füzetek sorozatban eddig megjelentek: Jászi Oszkár: A kommunizmus kilátástalansága és a szocializmus reformációja (tanulmányok), Az igazság Nagy Imre perben (hasonmás kiadás), A forradalom hangja (az 56-os rádióadások szövege). *Előkészületben*: José Ortega: A tömegek lázadása, Nyikoláj Bergyajev: Az orosz kommunizmus eszméi és gyökerei, Vajda Mihály: Orosz szocializmus Közép-Európában, Bojtár Endre (szerk.): Mi a szocializmus? A szerkesztőség címe: 1118 Bp. Ménesi út 12. T.: 669-902

MUNKATÁRSAINK

- ANDERS ALEXANDRA** – 1966-ban született. A szegedi JATE harmadéves történelem – régész szakos hallgatója.
- BELLAVICS ISTVÁN** – 1961-ben született. A szegedi JATE-n dokumentátor.
- BARTA ZSOLT** – 1962-ben született. A kecskeméti kertészeti főiskolán tanársegéd.
- BEREND NÓRA** – 1966-ban született. Az ELTE ötödéves történelem – japán szakos hallgatója.
- DÁVID TAMÁS** – 1966-ban született. A szegedi JATE harmadéves történelem – latin szakos hallgatója.
- FARKAS GÁBOR** – 1966-ban született. A szegedi JATE harmadéves magyar – történelem – régi magyar szakos hallgatója.
- LÖFFLER TIBOR** – 1963-ban született. Tanársegéd a szegedi JATE-n.
- NÉMETH GABRIELLA** – 1965-ben született. A szegedi JATE-n végzett történelem-német szakon. Jelenleg a NSZK-beli Duisburgban él.
- NÉMETH NOÉMI** – 1967-ben született. A szegedi JATE harmadéves magyar – történelem szakos hallgatója.
- PIKÓ ANDRÁS** – 1964-ben született. A szegedi JATE ötödéves történelem – Kelet-Európa speciál szakos hallgatója.
- PONGRÁCZ TIBOR** – 1964-ben született. Az ELTE ötödéves magyar – esztétika szakos hallgatója.
- SZABÓ P. CSABA** – 1964-ben született. A szegedi JATE ötödéves magyar – történelem szakos hallgatója.
- TELEK JÁNOS** – 1958-ban született. A JATE-n tanársegéd.
- TIRTS TAMÁS** – 1961-ben született. A Somogyország budapesti tudósítója.
- VAJDA ZOLTÁN** – 1967-ben született. A szegedi JATE harmadéves történelem – angol szakos hallgatója.

